

ŽENSKA PREDSTAVA

OKAZALIŠTU

SNJEŽANA PAVIĆ

Glumice opisuju djelovanje testosterona kao droge bolje od svih: daje ti moć koju pripisujemo muškarcima

Nova predstava ZKM-a "Ljudski glas" artikulira snažan ženski glas koji, postupno se osvještavajući, traži izlaz iz ovakvog društva koje ugnjetava ženu. Redatelj Bojan Djordjev i dramaturg Goran Ferčec napravili su jako žensku predstavu, s pet izvrsnih glumica ZKM-a: igraju Lucija Šerbedžija, Urša Raukar, Nataša Dorčić, Barbara Prpić i Hrvojka Begović.

Počinje kao "ljudski glas", pet glumica se javlja na telefon, dijeleći jedan lik i djelomično se preklapajući. Scenski vrlo upečatljivo, s odličnim svjetlom Aleksandra Čavleka i scenografijom Siniše Ilića. Predstava je napravljena kao kolaž od tri teksta – "Ljudski glas" Jeana Cocteaua s kraja 20-ih, dijelovi epistolarno-ispovjed-

Snažnim rečenicama glumice iznose niz tema koje su isplivale u post-weinsteinovskom dobu: iskustvo seksa kao niza boli, srama, poniženja

nog romana "I Love Dick" Amerikanke Chris Kraus iz 1997. te tekst "Testo Junkie" španjolskog filozofa i aktivista Paula B. Preciada iz 2008. U prvom dijelu žene su romantični objekti kojima tek ljubav može dati smisao i potvrdu egzistencije, a kako Njega nema, tako nema ni njih. Muškarac kojeg tako trebaju tek je glas s druge strane žice, a veza je slaba, puca, jedva se čuje, uvijek netko drugi upada. Ili je krivo spojeno. Još neemancipirane, žene su tu tek sjene bića, mogućnost koja se ne realizira, što je naglašeno efektom igrom svjetla i dima zbog kojih u nekim scenama vidimo tek obrise tijela.

U drugom dijelu ono žensko s treskom stupa na scenu. I tu je ljubavnik praktično nepostojeći, Ona piše dugo, ljubavno pismo Dicku kojeg je tek upoznala. U braku je, godinama bez seksa. Tu iznova otkriva strast, i svoju moć. Pismo piše sama ili s mužem, pa ga šalju

faksom. To je jaki feministički tekst, na koji se lijepi testosteronski junkie Paula Preciada kao svojevrsni politički manifest. Taj treći tekst ispovijest je žene koja kao posljedicu svog feminističkog promišljanja počinje tretman testosteronom. Autobiografski, jer i Preciada (48) je bio žena, lezbijka, dok 2014. nije objavio da ide u proces promjene spola.

U šest mjeseci svaka žena može postati muškarac, opisuje zapanjujuće djelovanje hormona. Ali Preciada testosteron uzima na crno, bez medicinskog nadzora ("rodni haker"), i tako postaje ovisnik. Glumice opisuju djelovanje testosterona kao droge bolje od svih poznatih: daje ti moć, snagu, sve osobine nadmoćnosti koje pripisujemo muškarcima. Drage žene, kad već ne možete preurediti svijet tako da postane pristojno mjesto u kojem će i vas tretirati kao ljude, prilagodite se i postanite muškarci! Umjesto borbe za ženska prava, Preciada nudi testosteron. Radikalno, otrežnjavajuće: ne, drage cure, ne pomaže vam to što završavate fakultete i naporno radite, zauvijek ćete u ovom društvu ostati osobe drugog reda. Uzmite testosteron! Hormon je kemijska proteza, politički lijek. Nakon industrijske i postindustrijske ere, danas živimo u novoj vrsti seksa, punk kapitalizma u kojem prodajemo svoje emocije i uzbuđenje, a rezultat se mjeri time koliko smo uspjeli druge uzbuditi. Više nema straha da će nas zamijeniti stroj, radnik (novinar, glumac) postaje seksualni biostroj.

Snažnim rečenicama glumice nam iznose niz tema koje su ponovo isplivale u postweinsteinovskom dobu: među ostalim žensko iskustvo seksa, ili barem seksualnog sazrijevanja, kao redanja boli, srama, poniženja. Jesu li me svi ti tipovi mrzili kad su bili takvi? Zašto su onda uopće htjeli biti sa mnom? Kako se izvući iz tih rana, žene, mi obične hetero žene, možemo li biti ponosne na sebe, onako kako su gay muškarci ponosni? Ili je taj sram kojim nas je počastilo patrijarhalno društvo zauvijek dio našeg identiteta – osim ako se ne odlučimo na fiksiranje testosteronom?

Kroz predstavu pratimo sazrijevanje žene tako da glumice osvajaju sve veći prostor scene i sve veću slobodu u kostimima (izvrsni rad Maje Mirković plus Espi Tomičić kao asistent dramaturga). To što tekst monolog uprizoruju naizmjenično glumice jakih osobnosti i različite dobi, stvara dodatni prostor za čitanje teksta. Ipak, previše ga je i pretežak je da bi ga se tek tako progutalo, a zavređuje dodatno čitanje. Komorna stvar, za intelektualniju publiku. ■

Ljudski glas

R: Bojan Djordjev

G: Lucija Šerbedžija, Urša Raukar, Nataša Dorčić, Barbara Prpić i Hrvojka Begović